

Surviving Sepsis Campaign: Medzinárodné odporúčania pre liečbu sepsy a septického šoku 2026

Súhrn informácií o farmakologických intervenciách

1. Antimikrobiálna liečba

Základom liečby je včasné podanie antimikrobiálnej liečby, pričom konkrétny výber závisí od predpokladaného zdroja nákazy a lokálnej rezistencie.

- **Antibiotiká:** Dokument odporúča empirickú liečbu širokospektrálnymi antibiotikami. Ide hlavne o **beta-laktámy** (napr. **piperacilín-tazobaktám** a **karbapenémy**), pričom sa preferuje podávanie formou predĺženej alebo kontinuálnej infúzie na zabezpečenie účinnosti.
- **Antimykotiká:** Empirická liečba proti plesniam sa vo všeobecnosti **neodporúča**, mala by sa zvažovať len u vysokorizikových pacientov (napr. imunosupresia, vnútrobrušné infekcie).
- **Selektívna dekontaminácia tráviaceho traktu (SDD):** Odporúča sa u mechanicky ventilovaných dospelých v prostrediach s nízkou prevalenciou rezistencie.

2. Hemodynamická podpora (vazopresory a inotropiká)

Na udržanie priemerného arteriálneho tlaku (MAP) ≥ 65 mm Hg sa využívajú lieky upravujúce krvný obeh:

- **Noradrenalín:** Liek prvej voľby u pacientov so septickým šokom.
- **Vazopresín:** Odporúča sa pridať k noradrenalínu, ak dávky noradrenalínu eskalujú a cieľový tlak sa nedosahuje.
- **Adrenalín:** Môže sa pridať ako ďalší liek pri neadekvátnom tlaku napriek noradrenalínu a vazopresínu. Adrenalín alebo noradrenalín je prvá voľba u pacientov so sprievodnou srdcovou dysfunkciou.
- **Angiotenzín II:** Alternatíva s nízkou istotou dôkazov.
- **Midodrin** (alfa-1-stimulans): Perorálny liek, ktorý sa v niektorých prípadoch používa po akútnej fáze na uľahčenie vysadenia vnútrožilových vazopresorov.

3. Pomocné a doplnkové terapie

- **Kortikosteroidy (IV):** Odporúčajú sa u dospelých so septickým šokom, ktorí vyžadujú pretrvávajúcu liečbu vazopresormi.
- **Inzulín:** Odporúča sa na kontrolu glykémie, ak je ≥ 10 mmol/l.
- **Nízkomolekulárny heparín (LMWH):** Uprednostňuje sa pred nefrakcionovanými heparínmi na **prevenciu** žilového tromboembolizmu (VTE).
- **Inhibítory protónovej pumpy (PPI):** Odporúčajú sa na profylaxiu stresových vredov u pacientov s **rizikovými** faktormi pre krvácanie do tráviaceho traktu.
- **Bikarbonát sodný:** Neodporúča sa na rutinné zlepšenie hemodynamiky, ale môže sa zvažovať pri ťažkej metabolickej acidóze ($\text{pH} \leq 7,20$) spojenej s akútnym poškodením obličiek.
- **Diuretiká:** Podávajú sa v súvislosti s aktívnym odstraňovaním tekutín po počiatkovej fáze tekutinovej resuscitácie, ak sú pacienti preťažení tekutinami.

4. Látky, ktoré sa neodporúčajú

Dokument výslovne **NEODPORÚČA** (alebo odporúča **proti rutinnému** používaniu):

- **Vitamín C i.v.**
- **Imunoglobulíny i.v.**
- **Vitamín D** (ako liečba sepsy).
- **Probiotiká.**
- **Antipyretiká:** Neodporúčajú sa rutinne s cieľom zlepšiť klinické výsledky pri sepse, hoci sa môžu podať kvôli kontrole symptómov alebo bolesti.

5. Doplnujúce látky

5.1 Ďalšie kardiovaskulárne a vazoaktívne látky

- **Dobutamín:** Spomína sa u pacientov so septickým šokom a srdcovou dysfunkciou (pri pretrvávajúcej hypoperfúzie napriek adekvátnemu objemu a tlaku).
- **Levosimendan:** Dokument ho spomína v kontexte inotropnej podpory, ale poznamenáva, že sa neodporúča rutinne namiesto dobutamínu.

- **Terlipresín:** Alternatívny vazopresor k vazopresínu v určitých geografických oblastiach, ale noradrenalin ostáva prvou voľbou.

5.2 Sedatíva a analgetiká

Keďže sepsa často vyžaduje mechanickú ventiláciu, dokument rieši:

- **Propofol a Dexmedetomidín:** Odporúčajú sa ako sedatíva prvej voľby u ventilovaných dospelých so sepsou (uprednostňujú sa pred benzodiazepínmi).
- **Benzodiazepíny (napr. midazolam):** Spomínajú sa, ale odporúča sa ich **obmedzenie** kvôli riziku delíria.
- **Neuromuskulárne blokátory (NMBAs) – napr. Cisatrakurium:** Spomínajú sa v súvislosti s pacientmi s ťažkým syndrómom akútnej respiračnej tiesne (ARDS) vyvolaným sepsou, kde sa odporúča skôr **bolusové** podávanie než kontinuálna infúzia (ak je to možné).

5.3 Krvné deriváty a látky ovplyvňujúce koaguláciu

- **Erytrocyty (transfúzia):** Odporúča sa **reštriktívna** stratégia (transfúzia až pri poklese hemoglobínu pod 70 g/l).
- **Čerstvá zmrazená plazma a Trombocyty:** Spomínajú sa v kontexte korekcie koagulopatie pred invazívnymi zákrokmi.
- **Desmopresín:** Spomína sa v špecifických prípadoch porúch krvácania, ale nie rutinne.

5.4 Metabolická a iná podpora

- **Selén a iné antioxidanty:** Dokument uvádza, že sa **neodporúča** ich rutinné vnútrožilové podávanie.
- **Vitamín B1 (Tiamín):** Spomína sa ako súčasť diskusií o metabolickej resuscitácii, ale **nie je súčasťou štandardného** odporúčania pre všetkých.
- **Kalcium:** Spomína sa v súvislosti s ionizovaným kalciom počas resuscitácie, ale **neodporúča** sa jeho podávanie len na zlepšenie hemodynamiky.

5.5 Lieky na kontrolu symptómov a prevenciu

- **Metoklopramid a erytromycín:** Spomínajú sa ako prokinetiká u pacientov s intoleranciou enterálnej výživy.
- **Sukralfát:** Spomína sa ako **alternatíva** k PPI pri profylaxii stresových vredov.

5.6 Ďalšie špecifické lieky a roztoky

- **Albumín:** Odporúča sa iba u pacientov, ktorí dostali veľké množstvo kryštaloidov počas počiatkovej resuscitácie.
- **Vyvážené kryštaloidné roztoky (napr. Hartmannov roztok, Ringer-laktát, Plasmalyte):** **Uprednostňujú** sa pred fyziologickým roztokom (0,9 % NaCl) na úvodnú resuscitáciu.
- **Gelatíny a Škroby (HES):** Dokument výslovne **odporúča nepoužívať** hydroxyetylskroby (HES) a vyjadruje sa negatívne k používaniu želatín.

5.7 Neurologická a psychiatrická symptomatika (PICS)

Keďže dokument rieši aj syndróm po intenzívnej starostlivosti (Post-Intensive Care Syndrome), spomínajú sa:

- **Antipsychotiká (napr. haloperidol):** Uvádza sa, že sa **neodporúča** ich rutinné podávanie na prevenciu alebo liečbu delíria pri sepe.
- **Melatonín:** Spomína sa v diskusiách o poruchách spánku v intenzívnej starostlivosti, ale **bez silného** odporúčania pre liečbu sepsy ako takej.

5.8 Metabolizmus a výživa

- **Enterálna výživa (včasná):** Odporúča sa uprednostniť pred parenterálnou (vnútrožilovou) výživou.
- **Multivitamíny:** V sekcii o dlhodobej starostlivosti sa spomína sledovanie a prípadná suplementácia pri deficitoch vzniknutých počas kritického stavu.

5.9 Renálna substitučná terapia (RRT)

Hoci nejde o liek v pravom zmysle slova, dokument rieši:

- **Antikoagulácia pri RRT (napr. citrát):** Ak pacient vyžaduje dialýzu (CRRT), odporúča sa regionálna citrátová antikoagulácia pred systémovým heparínom.

6. Experimentálne a negatívne odporúčania

- **Levetiracetam alebo fenytoín:** Spomínajú sa len v kontexte profylaxie kŕčov, ak je sepsa spojená s neurologickým poškodením.
- **Rekombinantný aktívovaný proteín C (Drotrecogin alfa):** Dokument môže spätne referovať, že táto liečba **už nie je súčasťou** odporúčaní (stiahnuté z trhu pred rokmi).

6.1 Farmakologické látky v štádiu výskumu

- **Angiotenzín II:** Hoci je v niektorých krajinách dostupný, dokument ho uvádza s nízkou istotou dôkazov. Spomína sa ako alternatívny vazopresor, no jeho presné miesto v liečbe a vplyv na dlhodobé prežívanie sú stále predmetom skúmania.
- **Inotropiká v nových štúdiách (napr. Levosimendan):** Dokument uvádza, že v súčasnosti nikto z odborného panelu rutinne nepoužíva levosimendan. Zároveň však zdôrazňuje, že prebiehajúce klinické skúšania (napr. štúdia s označením **NCT04166331**) by mali v budúcnosti poskytnúť jasnejšie dáta o tom, kedy a u ktorých pacientov je inotropná podpora najúčinnejšia.
- **Midodrin:** Ide o perorálnu látku, o ktorej je nateraz „nedostatok dôkazov“ na vydanie odporúčania pre sepsu. Výskum sa však zameriava na to, či by mohol pomôcť urýchliť odpojenie pacientov od vnútrožilových vazopresorov a uľahčiť ich presun z JIS.
- **XueBiJing (IV injekcia):** Táto látka sa v dokumente spomína ako niečo, čo sa neodporúča používať mimo krajín, kde už má regulačné schválenie (napr. Čína). Je to príklad terapie, ktorá čaká na širšie medzinárodné zhodnotenie a robustnejšie dáta.

6.2 Nové diagnostické a monitorovacie metódy

- **Umelá inteligencia (AI):** Dokument uvádza, že využitie AI pre včasný skrining a predikciu sepsy dostáva čoraz väčšiu pozornosť. Budúci výskum sa má zamerať na porovnávacie štúdie, ktoré určia, či sú tieto algoritmy lepšie ako tradičné skórovacie systémy.
- **Nové rýchle diagnostické testy hostiteľskej odpovede:** Existuje „nedostatok dôkazov“ na to, aby sa tieto nové testy odporučili ako štandard. Vývoj sa však uberá smerom k testom, ktoré by dokázali veľmi rýchlo určiť, či je zápalová reakcia pacienta skutočne infekčného pôvodu.
- **Personalizovaná hemodynamická resuscitácia:** Spomína sa výskum zameraný na cielenie liečby podľa času kapilárneho návratu (napr. štúdia **ANDROMEDA-SHOCK-2**), čo by v budúcnosti mohlo nahradiť alebo doplniť sledovanie laktátu.

6.3 Terapie zamerané na dlhodobé zotavenie

- **Kognitívne cielená terapia:** Dokument uvádza, že pretrvávajúce kognitívne poškodenie po sepe je obrovským problémom. Hoci existujú malé pilotné štúdie, dôkazy sú zatiaľ veľmi slabé. Výskum v tejto oblasti je označený za prioritu, aby sa našli účinné spôsoby, ako pomôcť pacientom vrátiť sa do bežného života.

Zdroj

Prescott, H.C., Antonelli, M., Alhazzanic, W. et al. Surviving Sepsis Campaign: international guidelines for management of sepsis and septic shock 2026. Intensive Care Med (2026). <https://doi.org/10.1007/s00134-026-08361-1>

Spracoval
MUDr. Štefan Trenkler, PhD., FESAIC
Gemini.sk

Prešov 30.3.2026